

oppe i Eders smaa Samfund?» — saa maa man bide sig i Læben for ikke at svare: »Jo, vi render rundt og passer paa hverandres Kønsliv. Vor Hovedsysselsættelse er Bekymringen for, at andre ikke tilfredsstiller denne deres Drift.«

I dette Aar 1908 er det Mænd, som rejser, ikke det sædelige men det uædelige Lighedskrav paa Scenen og i Forsamlingerne, og Dr. Brandes Ord dengang om Kvinderne kan fortræffelig komme til Anvendelse paa disse Mænd. Vi sætter f. Eks., at vore Søstre i det internationale Kvindeforbund spurgte os: »Hvad sysselsætter nu mest Sindene oppe i Eders lille Samfund?» Maatte vi da ikke bide os i Læben for ikke at svare: »Jo, der er nogle unge Herrer, som er bekymrede over, at ikke alle Kvinder faar deres Drift tilfredsstillet«. — Ja, i den Grad har Tidernes Hjul drejet sig, at disse forhenværende Handskekvinder nu forundrede ser til hverandre og spørger med Uvilje: »Skal vi nu til at diskutere det erotiske Problem? — har vi ogsaa Tid til det?» — Thi i alle de mellemliggende Aar har Dansk Kvindesamfund lært den Livets Kunst, som byder at tie med sine Idealer og leve dem i Handling; den Kunst, som en Statsmand har udtrykt i Ordene: *Tal aldrig der om! Tænk altid derpaa.* —

Men hvorledes har saa Dansk Kvindesamfund levet sine Idealer? — Det har levet dem i sit Arbejde for Kvindens ændelige og økonomiske Selvstændighed. Thi kun den med Manden ligestillede Kvinde kan rejse det sædelige Lighedskrav. Og dette Arbejde har omfattet saavel de gifte som de ugifte Kvinder. For at Ægteskabet skulde blive det idealeste Udtryk for Samliv mellem Mand og Kvinde, maatte det revolutioneres fra Kælder til Loft. Murene var gode nok, men Inventaret forældet og ubrugeligt. Herhen virkede de Love, jeg før nævnede, som Frugter af Dansk Kvindesamfunds Bestræbelser: Hustruens Myndighed, hendes Raadighed over selverhver-

vede Midler, og hendes Adgang til kommunal Valgret og Valgbarhed. — Endnu staar meget tilbage, ingen ved det bedre end Dansk Kvindesamfund selv, inden Huset kan staa færdigt, saaledes som vi saa det i vor Ungdoms Drømme, men ingen af os tvivler om, at indenfor Ægteskabets Mure og kun indenfor disse Mure gror Betingelserne for Danmarks Fremtid.

Der er Mennesker, som gyser, hver Gang de hører Ordet: en Mur; der er Mennesker, som dokumenterer deres Frisind ved at protestere imod alle Baand og Skranker og ikke desto mindre stadig selv forsynder sig mod deres Næstes Frihed ved gladelig at vandre ind over hans Plankeværk. Det kan være meget fortræffelige Mennesker, elskværdige i Omgang, forfriskende at slaa et Par Timer ihjel med, men det er daarlige Samfundsborgere, ja, jeg betænker mig ikke paa at kalde dem Samfundets Snylttere. Thi de er de første til at nyde Samfundslivets Goder, men de vægrer sig ved at yde det Vederlag, som er Betingelsen for disse Goder. De raaber, hver Gang Vederlaget afkræves dem, deres: Lader os vende tilbage til Naturen! Lader os tage vore Kvinder i Flæng, som de Vilde, — lader os tage for os af Livets Goder, som de Vilde. — Bort med Ægteskabet, som gør Kærligheden til et Monopol, bort med Lovene, som er frie Mennesker uværdige o. s. v. i det uendelige. Lader os vende tilbage til Naturen. — Men selv har de aldrig fattet den Naturens uforanderlige Lov, som byder: »Fremad og aldrig tilbage«. Lige saa lidt, som de selv formaar at flygte fra Kulturens Goder, tilbage til Dyremenneskets Lov, lige saa lidt formaar Menneskeslægten at flygte fra noget Trin af sin Udvikling til det, som ligger bag. Tøget gaar videre og bestandig videre, som det lige til denne Dag er gaaet. Fra Rov og Plyndring til frivillig Deling, fra Sværd og Kanoner til Spade og Maskiner, fra Mænd og Kvinder i Flæng til en eneste Mand og en eneste Kvinde.